

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet

En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor (Ds 2025:6)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Åklagarmyndigheten har vissa synpunkter på den föreslagna förverkandebestämmelsen och på konsekvensanalysen i detta avseende. I övrigt har myndigheten inte några synpunkter på förslagen.

3.6 *Hantering av överblivet material efter återkallat tillstånd*

Behovet av en särskild förverkandebestämmelse

Åklagarmyndigheten är inte helt övertygad om att det finns ett behov av en särskild förverkandebestämmelse. Skälen för det är följande.

Tillståndspliktiga varor som hanteras i strid med tillsynsmyndighetens villkor efter det att ett tillstånd har *upphört* bör typiskt sett kunna förverkas med stöd av i vart fall 36 kap. 12 § brottsbalken.

Utrymmet att förverka tillståndspliktiga varor framstår som än större när varorna hanteras efter det att ett tillstånd har *återkallats*. Förvisso synes tillsynsmyndigheten då sakna möjlighet att med stöd av 19 § förordningen om brandfarliga och explosiva varor föreskriva villkor för den fortsatta hanteringen. Å andra sidan framstår det som möjligt att med stöd av 16 och 29 eller 29 a §§§ lagen om brandfarliga och explosiva varor utkräva straffansvar av den som hanterar de tillståndspliktiga varorna. Vid sådant förhållande kan varorna förverkas med stöd av 36 kap. 10 § brottsbalken.

Förverkande i nära anslutning till en återkallelse

Enligt utredningen bör ett beslut om förverkande kunna fattas i nära anslutning till beslutet om återkallelse (se bl.a. författningskommentaren, s. 160). Frågan om möjligheten och utrymmet för att fatta ett förverkandebeslut innan återkallelsebeslutet har fått laga kraft lämnas dock obesvarad. Denna fråga bör besvaras i det fortsatta beredningsarbetet.

Beslutsinstans vid förverkande

Åklagarmyndigheten delar inte utredningens bedömning att de föreslagna förverkandefrågorna enbart kommer att hanteras av Polismyndigheten. Enligt 3 kap. 4 § lagen (2024:782) om förfarandet vid förverkande av egendom och åläggande av företagsbot (förfarandelagen) är en polisman eller en annan utsedd anställd behörig att fatta beslut om förverkande – som inte riktas mot någon misstänkt för brott – endast om värdet på den beslagtagna egendomen inte överstiger en tiondels prisbasbelopp. I övriga fall fattas beslut av en åklagare eller en allmän domstol.

Vidare synes utredningen inte heller ha beaktat att ett beslut om förverkande kan mötas av invändningar från den som förverkandet riktas mot. Enligt 3 kap. 5 § förfarandelagen medför detta att förverkandefrågan ska överlämnas till åklagare, som i sin tur har att välja mellan att väcka talan om förverkande i allmän domstol eller att häva beslaget.

6.3.7 Polismyndigheten får möjlighet att beslagta och med Försvarmaktens biträde förverka överblivna brandfarliga och explosiva varor

Åklagarmyndigheten kommer alltså att påverkas av den föreslagna förverkandebestämmelsen och efterlyser därför i den fortsatta beredningen ytterligare överväganden när det gäller antalet återkallelser och hur ofta förverkandebestämmelsen kan komma att aktualiseras, omfattningen och värdet på de varor som beräknas bli föremål för beslag och förverkande samt i hur många fall åklagare kommer att behöva hantera frågor kopplade till den föreslagna förverkandebestämmelsen.

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande chefen för Utvecklingscentrum, överåklagaren Mikael Björk, efter föredragning av kammaråklagaren Kristina Wik.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Mikael Björk

Kristina Wik

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket